

## Svar på skriftligt spørgsmål om skogsdikningens konsekvenser för vattendragen

### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 430/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Hassi/gröna m.fl.:

*Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att minska på belastningen på vattendragen och för att förbättra skyddet av dessa utifrån de nya forskningsresultat som visar att skogsdikning och torrläggning av våtmarker har mångdubbla effekter på vattendragen jämfört med hittills gjorda uppskattningar.*

*Avser regeringen vidta åtgärder för att öka andelen kontinuerligt skogbevuxen mark och*

*avser regeringen slopa Kemera-stöden för istandsättningsdikning och kompletteringsdikning?*

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Av Finlands våtmarker har ca 4,7 miljoner hektar utdikats för skogsbruket, främst under 1960- och 1970-talen. Nydikningen, vars effekter är de som undersöks i den forskning som spørgsmålet hänvisar till, upphörde i praktiken redan på 1990-talet. De äldsta nydikningsområdena är nu nästan 90 år gamla och de yngsta snart 20 år gamla. De nya forskningsresultat som framkommit i offentligheten visar att nydikningens inverkan på urlakningen av näringsämnen, kväve och fosfor, beroende på omständigheterna kan fortgå länge. Detta gör det svårare dels att undersöka saken, dels att dra några slutsatser.

Vattenskyddet inom skogsbruket har utvecklats sedan 1980-talet och de första vattenskyddsanvisningarna gavs redan i början av 1990-talet. Rekommendationerna har efter detta uppdaterats ett flertal gånger utifrån ny empirisk forskning. Även om de sista forskningsresultaten visar att den näringsbelastning som nydikade våtmarker förorsakar kan pågå länge, finns det inte alls tillräckligt med empiriska belegg för att påvisa att ökningen av halterna av kväve eller särskilt fosfor skulle fortsätta systematiskt och entydigt på alla områden årtionden efter nydikningen. De nya forskningsresultat som publicerats uppvisar stor spridning, materialet innefattar drygt 50 år gamla utdikningsområden och de företräder främst Södra Finland. Det ger anledning att också analysera näringsbelastningen och näringshalterna för befintliga data som samlats in på andra torvmarker, såväl de i naturtillstånd som utdikade sådana.

För närvarande ombesörjs god vattenvård för trädbeståndet på våtmarker genom istandsättning av dikesnät och vattenvården är en central del av skötseln av torvmarksskog. En plan för vatten-

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 430/2017 rd

vården ska fogas till en ansökan om statligt stöd för vård av torvmarksskog. Med stöd av den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (35/2015) avgör Finlands skogscentral inga ärenden om godtagbar finansieringsansökan utan en plan för vattenvården, vilken granskats av experter vid en närings-, trafik- och miljöcentral. Tillväxten av skogsbeståndet på torvmark kan också främjas genom gödsling med aska, vilket kan stödjas med statsbidrag. Askgödsling som utförs enligt anvisningarna ökar inte på urlakningen av näringsämnen.

Iståndsättning av dikesnäten är den viktigaste vattenvårdsåtgärden endast på sådana områden där detta ökar tillväxten av trädbeståndet. Iståndsättningsdiktningens inverkan på vattenkvaliteten har utforskats i omfattande grad på 40 områden under 20 års tid. Enligt forskningsresultaten bidrar iståndsättningsdiktningen till en ökning av andelen fasta partiklar och därigenom näringsämnen som urlakas i vattendragen, men dess inverkan på totalkväve- respektive totalfosforbelastningen är mycket sparsam. Forskning visar också att man, genom att hålla vattenavrinningen i dikesnätet i gott skick, kan undvika att grundvattennivån stiger och därigenom frisätter fosfor då torven blir syrefri. En utmaning för vattenvården vid iståndsättningsdiktning är hanteringen av den belastning som fasta partiklar utgör. Flera fungerande metoder har utarbetats för detta syfte.

Avsikten med att hålla dikena i skick är att reglera markens avrinning för att göra trädbeståndens tillväxt förmånligare. Detta är en förutsättning för skogsbruket på många håll i Finland på grund av våra klimatförhållanden och vår jordmån. Tack vare utdikningen av torvmarker och övriga skogsvårdsåtgärder har skogstillväxten sedan 1950-talet ökat från 10 miljoner kubikmeter till 25 miljoner kubikmeter per år. Torvmarksskogarna utgör cirka en femtedel av våra skogars tillväxt och avverkningsmöjligheter. Torvmarksskogarna börjar uppnå slutavverkningsålder. Kalhyggesfritt skogsbruk kan vara en lösning på hanteringen av torvskogarnas näringsbelastning på vattendrag. Också olikaåldrigt skogsbruk på torvmark kommer att i någon mån kräva iståndsättningsdiktning i fortsättningen. Kontinuerligt bevuxen skog är högst antagligen inte heller ett fungerande alternativ för all torvmark som används för virkesproduktion. Mer omfattande åtgärder för att öka det olikaåldriga skogsbruket bör tillgripas först när det finns forskningsresultat kring inverkan på virkesproduktionen, kolbalansen och vattenavtrycket. Naturresursinstitutet har påbörjat ett dylikt forskningsprojekt med finansiering från Finlands Akademi.

Skogslagen (1093/1996) ger större möjligheter än tidigare för användning av olika skogsvårdsmetoder bland annat i torvmarksskog. Man har uppskattat att av den nydikade arealen anses en knapp miljon hektar inte längre vara duglig för virkesproduktion. Dessa områden kan återställas men man måste beakta att också detta innebär belastning på vattendragen under flera år efter vidtagna åtgärder.

I första hand ska det näringsbindande trädbeståndets tillstånd ombesörjas genom god skogsvård. Det viktiga för att uppnå ett gott resultat är att vattenvården planeras och att dess strukturer dimensioneras enligt avrinningsområdets storlek och den beräknade vattenmassan. För planeringen av vattenvård har man under de senaste åren utvecklat många nya verktyg och genom att främja användningen av öppna geografiska data kan aktörerna också framöver ges tillgång till olika beräkningsverktyg som underlättar planeringen. Särskilt med beaktande av områden som

## **Svar på skriftligt spørgsmål SSS 430/2017 rd**

präglas av torvmarksskog är det mycket viktigt med utbildning och rådgivning för aktörerna på området.

Statsmakten har stött och stöder fortsättningsvis forskningen om vattenvård inom skogsbruket, utvecklingen av vattenvårdsmetoderna, god skogsvård, utarbetandet av instruktioner för vattenvården samt utbildning. Stödet utgörs av olika finansieringsformer. Utvecklingen av skogsbrukets inverkan på vattendragen granskas bland annat genom ett datanät för övervakning av skogsbrukets vattenavtryck där man följer med 11 avrinningsområden i naturtillstånd och 20 avrinningsområden där normalt skogsbruk idkas.

Statsbidrag behövs fortsättningsvis för att kunna genomföra projekt för skogsvårdsåtgärder för torvmarksskog så att istandsättningsdikning, vattenvårdsåtgärder, näringskretsloppet och tryggheten av mångfalden kan planeras och genomföras med sakkunskap. Jord- och skogsbruksministeriet har inlett beredningen av ett nytt incentivsystem för skogsbruket som man avser genomföra efter 2020. I samband med detta granskas de behov som vården av torvmarksskog uppvisar i ljuset av forskningsresultaten på området.

Helsingfors 31.10.2017

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä